

מתיקות

נשמת התורה

מאמר שבועי בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זיע"א

פרשת וישב ה'תשע"ח

"אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה" וגו'

ב' הדרגות "טוב" ר"חיים" מקבילות אל בחי' ההכנה ובחי' עצם הדבר
 יוסף הצדיק מרכבה לספירת היסוד שנקרא טוב, וזהו "יוסף בן שבע עשרה שנה" שבע עשרה בגימט' טוב. הנה יש בעבודת ה' ב' מדרגות: דרגה של טוב, ודרגה של חיים. וזה דומה לב' בחינות שיש בכל מצוה: עיטין ופיקודין. והיינו, עיטין הכוונה עיצות, שבתחילה המצוות נותנות עיצה לאדם איך להכשיר את הכלים שבו ולתקן, ואחרי שאדם זוכה נפתחים לו פנימיות האור המופקד בכל מצווה שזוהי הדרגה השנייה של המצוות הנקרא פיקודין מלשון פיקודין שזוכה לאור המופקד בכל מצווה.

"עיטין" – עץ הדעת, "פיקודין" – עץ החיים

כי האדם צריך לצאת מהזוהמה של חטא עץ הדעת שסותמת את הלב והעיניים מלהרגיש ולהביט בכבוד ה'. ועיקר תיקון חטא עץ הדעת הוא על מנת שאדם יזכה לעץ החיים, והיינו שעץ הדעת הוא בחינת ההכנה לזכות בעץ החיים, שעיקר העבודה של אדם הראשון בעץ הדעת היה אמור להיות בבחי' ההכנה כדי לזכות לעץ החיים, שעץ הדעת זה בחי' עיטין, עיצות שאדם היה אמור לקבל מהתורה כדי שיזכה לפיקודין, שהוא דרגת החיים, עצם תענוג החיים ע"י עץ החיים. וע"י שאדם שמע בקול הנחש, כביכול שמע ל"עצת" הנחש, נפגם בזה בחינת ה"עיצות" של מצוות התורה, שהוא ענין עבודת עץ הדעת, ובוה נמנעה הזכיה בעץ החיים ונמשך מוות לעולם. ויוצא שישנם ב' מדרגות דרגא ד"טוב"

שהוא הטוב שבעץ הדעת, שזה בחינת העיצות שהתורה נותנת, ודרגה של חיים שמקבלים מעץ החיים, שלזה שזוכים ע"י שמקבלים את העיצות. והנה "טוב" זה כנגד ספירת היסוד שנקרא טוב, בחינת יוסף הצדיק, כי כמו שיום שיש מין לשבת קודש, כך ספירת היסוד שהיא הספירה השישית מין למלכות, והיינו ע"י ההליכה בבחי' טוב וזכה האדם לחיים בספירת המלכות. וההבדל בין טוב לחיים הוא גדול, כי טוב זה דבר שאפשר להסבירו, אבל חיים זה דבר שלמעלה מהשכל, זה עצם החיים ואין על חיים שאלות, האדם מתאחד עם החיים לגמרי. רואים ג"כ שהד' מינים בסוכות הם כנגד הספירות, ולולב כנגד ספירת היסוד, שלולב בגימטריא חיים, כי היסוד שהוא דרגת הטוב הוא ממשק חיים.

כללות החטימה הוא הפגם בבחי' ההכנה אל אור החיים וענין עבודת ישראל במצריים מכוחו של יוסף הצדיק

בחטא עץ הדעת כתוב שאדם הראשון מושך בערלתו היה, כי כלל כל העבירות שבעולם הוא פגם הברית, כמו שכתוב ב"זוה"ק שיצר העריות הוא הגדול ביותר, וכן בליקוטי מוה"ן מננה את פגם הברית כללות הרע של שבעים אומות, ועיקר פגם הברית הוא הפגם "בהכנה" לקבל את אור החיים דרגא של עץ החיים. דרגת עץ החיים הוא בחי' ספירת התפארת, שלמעלה מספירת היסוד, ונקרא תורה. במצריים עם ישראל תיקנו את בחי' ההכנה שנפגמה, בחי' חטא עץ הדעת, פגם הברית, וע"י יכלו לצאת ממצרים במטרה לקבל את התורה, שזה דרגה של חיים. ויוסף הצדיק ע"י ירדתו למצרים הכין את המקום לתיקון הברית, שהוא תיקון חטא עץ הדעת, ועל ידי שמתקנים את הבחינה של טוב וזוכים לדרגה העליונה - בחינת תורה, שנקראת חיים כמו"ש "מרבית תורה מרבה חיים". ולכן מצאנו את ענין שובב"ם שהם ימים מסוגלים לתיקון הברית דווקא בזמן שקורין הפרשיות של הירידה למצרים, כי כ"ל, שכל הירידה למצריים הוא כדי לתקן את הברית שהוא עיקר חטא עץ הדעת, והפגם שמונע מאור החיים להופיע, וע"י ירדתו של יוסף הצדיק למצרים התחיל את הענין הזה של המשכת החיים.

הקשר שבין יהודה ליוסף כהקשר בין עץ הדעת לעץ החיים

והענין הזה שרואים שכביכול יהודה גרם למכירת יוסף הצדיק, וכן רואים שמיד כשיוסף ירד למצרים היתה גם ירידה ליהודה, כי

יש לי מושג – הפרדת הסיגים

הה' תתאה דעביות, שנתערבה בו' מלכין קדמאין, שהייתה סיבה לשבירת הכלים כנודע, היא נבחנת לבחינת סיגים שנתערבה בהכלים דו' המלכים אלו. ולכן תיקונם הראשון הוא, להפריש מהם הסיגים הללו. ותיקון זה נעשה ע"י הארת אבא, ונקרא הפרדת הסיגים.

(תע"ס חלק י' בלוה"ת ל"ה, ולהוספת ביאור עיין שם בתשובה ט"ז)

בשורש יהודה ויוסף הם אחד, כי יוסף כנגד היסוד ויהודה כנגד מלכות, וצריך שיהי' יחוד יסוד ומלכות, והיינו שיסוד צריך להשפיע את הדרגא של חיים למלכות. וזה שרואים שיהודה גרם ליוסף לרדת למצרים, בעומק: כי כדי שיהודה, שהוא ספירת המלכות, יזכה בחיים, יוסף חייב לרדת למצרים לעשות את התיקונים הנצרכים, כדי שאח"כ יהודה יוכל לקבל את החיים. ולכן באותו זמן שיוסף היה במצרים ממש אז היה את הסיפור של יהודה ותמר, שזה השורש של משיח, כי משיח זה כנגד עץ החיים ויוסף כנגד עץ הדעת טוב, וצריך לחבר את ב' העצים כאחד. ובאמת בכל שבת ושבת נעשה מעין חיבור בין ב' העצים האלו, לכן יום שבת זה יום של חיים, שנמשך חיים לכל העולמות, ולעת"ל יהי' יום שכולו שבת, ולכן כבר במצרים כלל ישראל נחו בשבת, כי כבר תוך כדי זמן התיקון האיר להם מהעתיד לבוא. שזה תמיד הכלל בעבודת ה' שגם בזמן הגיעה מאיר לאדם מהאור המקיף העתיד לבוא אליו לאחר זמן בפנימיות.

יוסף הצדיק אמר לשבטים "נחש ינחש איש אשר כמוני" והיינו רמז לנחש שפיתה את חוה וגרם להפך החיים ע"י פגם, בבחי' ההכנה כ"ל, ויוסף עסק בלהכניע הנחש שמקומו היה במצרים, כמו שכתוב ב"זוה"ק **"בסוד התנין הגדול הרובץ בתוך יאורי"**, וכן גם מלכתחילה השליכוהו לבור עם נחשים, רמז לעבודה של תיקון פיתוי הנחש.

"עבור נעליים" – בירור הגוף של נפש הבהמית תיקון בחי' ההכנה לחיים

וזה יש גם לרמז מה שנאמר בפסוק **"על מיכרם בכסף צדיק ואביון עבור נעליים"** שמכרו את יוסף הצדיק עבור נעליים שקבלו, וקודם יש לרמז במילה **נעל** שהוא ר"ת ערכתי נר למשיחי, שכל עבודת יוסף הצדיק הוא לברר את הבירורים ולתקן את עץ הדעת, וע"י זוכים לעץ החיים שהוא ענין גילוי משיח. ועומק הביאור הוא כי לאדם יש ב' גופים, כמבואר באר"ל, גוף הגשמי וגוף הפנימי לו שהוא הגוף של הנפש הבהמית, וקודם צריך אדם לתקן את הגוף של נפש הבהמית, שנקרא קליפת נוגה, שזהו ענין "ההכנה" כ"ל דרגא ד"טוב", ואחרי זה זוכה לתקן גם את הגוף הגשמי שזה דרגא ד"חיים", דרגא של עץ החיים, תחית המתים שמתבטל גזירת מיתה, וזוכים לחיים נצחיים. ומסביר האר"ז"ל סוד הנעליים שנרמזים על הגוף של נפש הבהמית, כמו שהש"ת אמר למשה רבינו במעמד הסנה **"של נעליך מעל רגליך"** - היינו תפריד ממך את הרע שבקליפת נוגה שהוא הנפש הבהמית. א"כ נבין שמה שיוסף הצדיק נמכר עבור נעליים הוא עבור הבירור של נפש הבהמית, שנקראת נעל, שע"י בירורה יתקן גם בחי' הגוף הגשמי, ותתגלה דרגת החיים ע"י יחוד ב' העצים כאחד עץ הדעת ועץ החיים, שזה התכלית. כי מחד שמוצאים שיש מחלוקת בין מלכות יוסף למלכות יהודה בעומק הוא רק בגלל שמלכות יוסף עדיין עסוקה בתיקון בחינת ההכנה ובירור הנפש הבהמית, אבל התכלית הוא לזכך ב' הגופין: א' של נפש הבהמית, ב' גוף הגשמי, ולגלות הקדושה שלהם מה שמש ב' העצים עץ הדעת טוב ועץ החיים. ואז אדם זוכה לחיים נצחיים ואיחוד של "טוב" ר"חיים", יהודה ויוסף. וזה גם הרמז שנאמר אצל יוסף הצדיק **שפט"ט ביצרו, פט"ט בגימט' ב' פעמים ג"ף**, והיינו כ"ל, כי עיקר העסק בעבודת יוסף להביא לאיחוד ותיקון ב' הגופים הפנימי והחיצון.

ענין חנוכה

ולכן גם **חנוכה** בגימטריא **ג"ף**, כי ערכתי נר למשיחי ר"ת נעל ובחנוכה כשמדליקין הנרות זה הזמן שיורדים למטה מעשרה טפחים, שזה רמז לירידת יוסף למצרים לזכך את הגוף של נפש הבהמית, שע"י נוכל ל"כ לזכך הגוף הגשמי, לזכות לדרגת חיים כ"ל, ובזמן שמדליקים נרות חנוכה האור הגנוז, מתגלה מה שעשית להיות שיתחברו ב' העצים עץ הדעת ועץ החיים, יהודה ויוסף, תורה ותפילה, יסוד ומלכות. הש"ת יעזור שנזכה לטוב וחיים ולשמח בשבת קודש בהופעת קדושתו עלינו. אמן

נשמת ההיכל

עצם כתב יד קדשו של רבינו מרן בעל הסולם ותלמידיו זיע"א, שלא ראו אור מעולם

ברכות ותודות למכון "אור הסולם" ולעומדים בראשה על אדיבותם בהגלות כתבי הקודש

מאמר השלימות - חלק ד'

לכן כל חפץ נטוע, מיוחד לבריה מיוחדת, ושום בריה אחרת לא תקבל משהו מחפץ נטוע של חברתה, ואינה מתפעלת כלל. מה שאין כן המחשבה, יכול אדם לקבל מחשבת חברו ולהנות ממנה ממש כמו שנהנה חברו. ולכן כל הבריות שאינם מחשבים, אינם גם כן במציאות הזמן, ר"ל, שאין יודעים כלל מגדר הזמן, ומרגישים רק הווה. ואפילו העוברות משיגים בדמיונם להווה ונצחיות. חוץ ממין האדם בעל מחשבה, שמרגיש טעם הזמן, ובונה על ידו כל דרכיו במדה ובמשורה.

גם יכול האדם לקבל מחשבת חברו, דהיינו, אותה המחשבה שהמשיך חברו, על פי חפץ נטוע שלו. ולכן חושב האיכר אותן המחשבות וציריכם שראוי לשרים ומלכים, וכן ההמוני, יחשוב המחשבות הראויים לחכמים. וחוף מזה יש עוד טעם, שכיון שטבע המחשבה להתמלאות בזמן, וטבע האדם להיות מסוגל על ידי עבודתו להגיע לכל המדרגות שבעולם, לכן אפילו בשעה שאינו ראוי לאותו דרגא, מכל מקום, כיון שמסוגל לה, הוא ביכולת תיכף לחשוב מחשבות ממנה.

ולכן מצויר (חגיגה טו, ילק"ש ירמיה פי"ז רצט) 'נטול חלקו וחלק חברו בגן עדן' בפשיטות, כי אותם מחשבות הטובות המשיך ראובן על פי חפץ נטוע שבו, אבל ביני לבניה המשיך עוד מחשבות זרות על פי חפץ נטוע שבו, ולא הספיק לגלות את הראשונים, ובא חברו שעל פי חפץ נטוע שלו לא מסוגל להמשיך אותם מחשבות טובות, אבל מוחו מסוגל לראות ולשאוב את המחשבות של ראובן למוחו, והוא מוציאם לכלל מעשה. נמצא שראובן חרש, ושמעון אוכל הפירות. וכמו כן מורגש שבהיות האדם ממשיך לתוכו מחשבות ההמונים, מחויב גם כן לחשוב יתר המחשבות ששייכים להמונים, ובחושבו שלדול"ד (-שלית דין ולית דין), יחשוב במחשבות ניאוף, כי אצל דמיון ההמון באים תמיד שני מחשבות אלו קשורים זה בזה, אפילו שהחכם רחוק ממחשבה ב', מכל מקום, כיון שאינו רחוק ממחשבה הא', וא' מושך הב'. לכן החכמים כשרוצים לזכות לחכמה, המה באים ביערות וכדומה, שאין שמה המונים, ואז דעתם זכה.

ויש שהוסיפו שלא להנות אפילו מהמוכרח, שבהיות מחשב בתאוות המאכלים בסדר ההמון, תיכף נמשך בלי משים גם כן יתר מחשבות ההמון הקשורים במחשבת תאוות האכילה.

לכן מתרחקים מכל תענוג, אז באמת מוחם מתבודד לעצמם מכל אנשי העולם שדבוקים רק בתענוג ולא יחשבו כלל מה שיוצא מגדר התענוג והערב. ורק אלו שמתנהגים כך זוכים בקלות גדולה, לנקיות הדעת וההשגה כבדוק ומנוסה.

וזוהי המליצה 'תכלית הידיעה אשר לא נדע'. פירוש, אשר עם כל רחוב ותפארתן של כל הידיעות שהכין הבורא למשיגיו, אינם נשלמים, זולת הידיעה הנכבדה שמצויר "בלא נדע", דהיינו, שגם "הלא נדע" מושפע ישר הימנו שוה בשוה, כמו ידיעות הברורות.

היוצא מזה, אשר כח התנועה שבעולם הוא בחינת מחשבות, והם מושפעים ישר מהבורא ית'. אבל צריך לידע (ישעיה נה ח) שלא מחשבות מחשבותיכם'. דהיינו, שצורת מחשבה המתראה במח הדמיון שלו, לא היה כלל אותו הצורה אצל הבורא, כי הוא פשוט מכל דמיון, ולכן נקראת בלשון נקבה, להראות כי צורתה תמיד דבוקה בהמקבל, כי בנותן אין שום צורה.

... בעל היכולת מראה לנאמניו את צורת מחשבתו, גם כן ... בתכלית הרחניות והדקות שאפשר לילוד אשה להשיג, שהמשיגה יודע כל מחשבה ומחשבה, שבאה לעולם, איך היה ... במקור, ר"ל טרם שהגיע למקבל.

